

בס"ד. שיחת ש"פ וישב, שבת חנוכה, מבה"ח טבת, ה'תשט"ז.

בלתי מוגה

א. ישנם זמנים שנוסף על הענינים העיקריים שבהם, הנה מצד ענין ההתכללות, ישנם גם כמה ענינים נוספים הכלולים בהם. אבל אעפ"כ, ענינים אלו אינם אלא בבחינת התכללות, ואינם הנקודה העיקרית דיום זה.

וכן הוא גם בנוגע ליום השבת זה, שיש בו כמה ענינים:

(א) שבת פרשת וישב, שלכן שייך הוא להענינים המדוברים בפרשת וישב, כידוע שכל יום יש לו שייכות להקריאה שבו.

(ב) שבת מברכים טבת, שלכן שייך הוא לכל הענינים שבחודש טבת.

(ג) הקביעות דיום הש"ק בשבוע שחל בו י"ט כסלו, שלכן שייך הוא לי"ט כסלו.

[וכידוע שבהשייכות דיום השבת לימי החול הסמוכים לו ישנם ג' אופנים¹: (א) יום השבת שייך לששת ימי השבוע שלאחריו, ובלשון הידוע²: "מיני' מתברכין כולהו יומין". (ב) יום השבת שייך לג' הימים שלאחריו — שלכן "מבדיל והולך". עד רביעי בשבת³, ולג' הימים שלפניו — שלכן מקדימים ואומרים ביום רביעי "לכו נרננה" הקטן, שהוא הכנה לאמירת "לכו נרננה" בשבת⁴. (ג) יום השבת שייך לכל ימי החול שלפניו, כלשון רז"ל⁵ "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת", ו"ערב שבת" לאו דוקא, אלא כל ימות השבוע נקראים "ערב שבת". ועפ"ז, שייכת שבת זו גם לי"ט כסלו].

אמנם, כל הענינים הנ"ל הם ענינים הכלולים בשבת זו, ואינם הענין העיקרי, כדלקמן.

ב. הנקודה⁶ העיקרית דשבת זו היא — היותה שבת חנוכה⁷.

(1) ראה גם תו"מ חיי"ב ס"ע 205. וש"נ.
 (2) ראה זח"ב סג, ב. פת, א.
 (3) פסחים קו, סע"א. שו"ע אדה"ז או"ח סרצ"ט ס"ח.
 (4) ראה לקו"ד ח"א לב, סע"ב ואילך
 (5) נעתק ב"היום יום" כג כסלו).
 (6) ע"ז ג, סע"א.
 (6) מכאן עד סוף השיחה (מלבד ס"ד) הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (באידיש), ונדפס בלקו"ש ח"ב ע' 481 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד כמה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.
 (7) ורא"י לזה — מקריאת המפטיר דשבת

הגמרא מספרת⁶: "מאי חנוכה .. שכשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמינים שבהיכל, וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום וכו' לשנה אחרת קבעום ועשאום ימים טובים וכו'".

הנס דחנוכה הי' שמצאו שמן טהור להדליק את נרות בית המקדש, והשמן דלק שמונה ימים. ולכן קבעו חכמים את ברכת "שעשה ניסים" על הדלקת הנרות, כיון שזהו עיקר הנס והיום-טוב דחנוכה.

והיינו, שהעבודה דחנוכה היא להדליק נרות, להאיר ("מאכן ליכטיק"). אנו נמצאים בגלות, ברחוב שורר חושך. זמן הדלקת נר חנוכה הוא משתחשך⁷ — ואז הולכים ומאירים. זוהי עבודה בדרך מלמטה למעלה⁸.

אין זה גילויים בדרך מלמעלה למטה.

ג. וזהו החילוק בין נרות המקדש ונרות חנוכה¹⁰.

ישנם בזה שני חילוקים עיקריים¹¹: (א) נרות המקדש מדליקים מבפנים, ונרות חנוכה מדליקים מבחוץ⁸. (ב) נרות המקדש מדליקים מבעוד יום, ונרות חנוכה — משתחשך¹².

שני הענינים "חוי" ו"חושך" מורים על ענין שאינו קדושה, כיון שקדושה היא אור — היפך החושך, וענינה לעשות דירה לו יתברך — היפך החוי, ענין של פנים.

נרות המקדש מדליקים מבעוד יום ומבפנים, כיון שזהו גילוי בדרך מלמעלה למטה. נרות חנוכה מדליקים משתחשך ומבחוץ, כיון שענינה הוא בדרך מלמטה למעלה, להאיר גם את החושך ואת החוי.

וסדר העבודה בזה — לא כדעת בית שמאי⁸ ש"פוחת והולך כפרי החג", אלא "מוסיף והולך", ד"מעלין בקודש", שבכל יום מדליקים נר נוסף, מאירים יותר ויותר ("מען מאכט ליכטיקער און ליכטיקער"), עד "ולילה כיום יאיר"¹³.

ד. לכאורה יש מקום לחשוב, דכיון שנרות חנוכה הם בזמן הגלות

11) ראה גם תו"מ סה"מ כסלו ע' קלא ואילך. וש"נ.

12) ראה גם רד"ה בכ"ה בכסלו שנאמר בהתוועדות (לעיל ע' 287).

13) תהלים קלט, יב.

חנוכה, שדוחה כל הענינים דר"ח וכו' בשביל חנוכה (מהנחה בלתי מוגה).

8) שבת כא, ב.

9) ראה גם תו"מ ח"ד ס"ע 35.

10) ראה גם שיחת נר ה' דחנוכה דאשתקד

ס"ב (תו"מ ח"ג ע' 180). וש"נ.

ובדרך מלמטה למעלה — פחותה מעלתם ממעלת נרות המקדש, שהרי עד היכן יכול נברא להגיע בכח עצמו?

אבל לאמיתו של דבר, מצינו מעלה בנרות חנוכה על נרות המקדש — שנרות חנוכה מגיעים למעלה יותר, ומצד זה בכחם להאיר גם את החושך ואת החורץ:

על הפסוק¹⁴ "בהעלותך את הנרות", אמרו חז"ל¹⁵: "שלך גדולה משלהם", "הקרבות כל זמן שבית המקדש קיים הן נוהגין, אבל הנרות לעולם אל מול פני המנורה יאירו"¹⁶, ופירש הרמב"ן¹⁴ "לא רמזו אלא לנרות חנוכה חשמונאי שהיא נוהגת אף לאחר חורבן בגלותנו", ונמצא שהם קיימים לעד — הן בזמן הבית, הן בזמן הגלות והן לעתיד לבוא. וענין זה ישנו דוקא בנרות חנוכה ולא בנרות המקדש.

וזהו הטעם שמצינו שנרות המקדש היו שבעה נרות, משא"כ נרות חנוכה הם שמונה נרות — ע"פ המבואר בתשובת הרשב"א¹⁷ שהיקף שבעה הוא היקף מבפנים והיקף שמונה הוא היקף מבחוץ¹⁸, דהיינו מקיף נעלה יותר, שלזה מגיעים דוקא ע"י נר חנוכה, עבודה בכח עצמו.

וזהו ג"כ הטעם שמסיימים בתפלת "ועל הנסים" בתיבות "להודות ולהלל לשמך הגדול":

"שמו הגדול" — קאי על האור שלפני הצמצום, כידוע¹⁹ בענין "עד שלא נברא העולם הי' הוא ושמו בלבד"²⁰, שהכוונה בזה היא לאור שלפני הצמצום, הנקרא "שמו הגדול". ולמדריגה זו מגיעים ע"י נרות חנוכה דוקא.

ויתרה מזה: "להודות ולהלל לשמך הגדול" — לשון "בהלו נרו"²¹, שע"י נרות חנוכה ממשיכים ומאירים ב"שמו הגדול", שהו"ע ההמשכה מ"אתה קדוש" ב"שמך קדוש" ומ"אתה אחד" ב"שמך אחד"²². ועפ"ז נמצא, שנרות חנוכה מגיעים (לא רק בבחי' "שמו הגדול", "שמך קדוש", אלא גם) במדריגת "אתה קדוש"!

ה. ההוראה מזה:

14	בהעלותך ח, ב.	19	ראה ספר הערכים חב"ד (כרך ד) ערך
15	פרש"י עה"פ.	20	אוא"ס (ה) ע' תלח ואילך. וש"נ.
16	במדב"ר פט"ו, ו.	21	פדר"א רפ"ג.
17	ח"א ס"ט.	22	איוב כט, ג. וראה תו"א וישב ל, א.
18	ראה גם סד"ה בכ"ה בכסלו שנאמר		ובכ"מ.
	בהתועדות (לעיל ע' 294).	22	ראה תו"מ סה"מ כסלו ס"ע יד ואילך.
			וש"נ.

יש להאיר את החושך, להתייצב בחוץ ולהאיר את החושך, וזאת — ע"י שמן טהור, ובדרך מלמטה למעלה, ו"מוסיף והולך".
 וכיון²³ שע"י עבודה זו פועלים "להודות ולהלל לשמך הגדול" (כנ"ל), הרי מובן, שכאשר אוחזים במדריגה זו, פועלים בדרך ממילא גם בהענינים הפרטיים שנוספים ביום הש"ק זה — י"ט כסלו, ש"פ וישב וכו'. אבל, העבודה העיקרית היא בהנקודה העיקרית דיום הש"ק זה — להאיר את החושך בדרך מלמטה למעלה, ומוסיף והולך.

* * *

ו. כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה בכ"ה בכסלו.

* * *

ז. הנס²⁴ דחנוכה הי': "כשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל, וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן (טהור) כו"⁸.

מה פירוש "טמאו כל השמנים"?

"טמאו" אין פירושו שהחסירו משהו מהשמן, או ששינוהו בפנימיות. אין הדבר כן, אלא שהיוונים רק נגעו בשמן²⁵, ועי"ז נטמא.

ח. פנימיות הענין בזה מבואר בחסידות²⁶, שמלחמת היוונים היתה — חכמות חיצוניות: אף שאין פוגעים בתורה, מסכימים שילמדו תורה²⁷, אבל מכיון שמציבים את התורה עם חכמות חיצוניות בהיכל אחד, ומשווים חכמה יוונית לתורה, שהתורה היא שכל כמו כל החכמות²⁸ — הרי זה טמא.

והיינו לפי שכל הענין דטומאה וטהרה הוא — כמאמר המדרש ומובא ברמב"ם בקיצור²⁹: "לא המת מטמא ולא המים מטהרין, אלא .. חוקה חקקתי גזירה גזרתי", זהו ענין של חוקה, למעלה מן השכל.

23 קטע זה — מהנחה בלתי מוגה.

24 מכאן עד סוס"ט — המשך השיחה והמוגהת דלעיל הערה 6.

25 כפרש"י שם.

26 ראה תו"א מקץ לד, א. מא, א. ובכ"מ.

27 ואדרבה — רוצים לתרגם את התורה ללשונם (ראה מגילה ח, ב (במשנה). ירושלמי שם פ"א ה"ט), כדי שהתורה תתפשט בכל

מקום (מהנחה בלתי מוגה).

28 וטענתם היא — שע"ז יקרבו את התורה גם לאותם שאינם רוצים ללמוד תורה מצד עצמה, אבל כשיהפכו את התורה ל"חכמה" סתם, אזי יסכימו גם הם ללמדה, ובכך יקרבו את התורה לכל העוסקים בחכמות ובמושכלות (מהנחה בלתי מוגה).

29 במדב"ר ר"פ חוקת. רמב"ם הל' מקואות פ"א הי"ב. וראה לקו"ת ס"פ אחרי.

וזהו הענין שהיוונים "טמאו כל השמנים": שמן הוא חכמה, כידוע³⁰. אפילו כשמניחים ללמוד חכמת התורה, אבל מניחים גם ל"יוונים" להכנס פנימה, מניחים לחכמה יונית להכנס בהיכל התורה, ומציבים אותה באותה דרגא — זהו "טמאו כל השמנים", ויש צורך במסירות נפש כדי לא לאפשר זאת.

ט. ההוראה מזה בזמננו:

ישנם הטוענים: הרי התורה היא ענין של הבנה והשגה, "כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים"³¹, ומה רע בכך ("וועמען אַרט דאָס") שיערכו בזה גם חכמות אחרות. כמה שעות ילמדו תורה, וכמה שעות חכמות אחרות להבדיל, ויעשו מזה סמיכות ודבר אחד — איזה קלוקל יכול להיות בזה?

וזה שמלמדנו נס חנוכה:

כשהולכים בדרך זו, הנה לא זו בלבד שהשמן הטהור אינו מטהר את השמן הטמא, אלא אדרבה — טמאו את כל השמנים, שגם השמן הטהור נעשה טמא.

וזה מביא לא רק לחורבן ברוחניות³², אלא גם בגשמיות ר"ל, כפי שמספר הרמב"ם³³ אודות חנוכה, שהיוונים "פשטו ידם בממונם ובכנותיהם", וכל זה קשור עם זה שטמאו את השמנים.

והיינו לפי שבאמת אי אפשר שאינו יהודי תהי' לו שליטה על יהודי. אלא כיצד יש להם שליטה? עי"ד שמניחים בעצמם ליוונים להכנס "מהרסיך"³⁴ ומחריביך — ממך יצאו³⁵.

אבל כאשר אין מניחים את ה"יווני", חכמה יונית, להכנס להיכל, היכל התורה — אזי השמן הוא שמן טהור.

*

י. דובר בהתוועדות י"ט כסלו³⁶ בענין הטעם לחיוב ברכת התורה בכל יום דוקא — דלכאורה חיוב זה אינו מובן כלל, שהרי ישנם ב'

(30) ראה מנחות פה, ב. תו"א מקץ לט, א. (34) ישע"י מט, יז.
 (31) ובכ"מ. (35) כ"ק אדמו"ר שליט"א הביא דוגמא לזה מענין חמץ, שהתחלת חימוצו "כקרני חגבים" (פסחים מח, ב — במשנה) — חסר הענין (מהנחה בלתי מוגה).
 (32) ואתחנן ד, ו. (36) ס"ט ואילך (לעיל ע' 261 ואילך) — (נצבים כט, יח) "שלום יהי' לי כי בשרירות לבי אלך" (מהנחה בלתי מוגה). עי"ש בארוכה.
 (33) "הל' חנוכה פ"ג ה"א. (34) עי"ש בארוכה.

טעמים לחייב אדם בברכה נוספת (לאחרי שכבר בירך על זה פעם אחת): (א) הפסק, (ב) היסח הדעת. ולפי ב' טעמים אלו, אין מתאים לברך ברכת התורה בכל יום דוקא, אלא לעתים תכופות יותר או רחוקות יותר — שבהכרח לומר שהחיוב לברך ברכת התורה בכל יום הוא מצד זה שבכל יום נעשה האדם "ברי' חדשה"³⁷.

אך עדיין אינו מובן:

ישנה מחלוקת בראשונים³⁸ בענין ברכת התורה, אם חיובה מדרבנן או מדאורייתא — די"א שחיובה מדרבנן, וי"א שחיובה מדאורייתא, דילפינן ק"ו מברכת המזון³⁹.

והנה, לדעת הסוברים שחיוב ברכת התורה הוא מדרבנן בלבד — אתי שפיר, דכיון שברכת התורה אינה אלא תקנת חכמים, הרי מלכתחילה תקנוה חכמים באופן זה, שחיובה פעם אחת ביום (כמו שאר ברכות השחר); אבל לדעת הסוברים שחיוב ברכת התורה הוא מדאורייתא — אינו מובן: מכיון שמדאורייתא מחוייב לברך ברכת התורה מחדש בכל פעם שמפסיק מלימודו⁴⁰ — מדוע מברכים פעם אחת ביום בלבד?

לכאורה ה' מקום לומר, שהחיוב דברכת התורה מדאורייתא הוא רק בנוגע לעצם החיוב, אבל בנוגע לזמן החיוב — הנה מדאורייתא אינו חייב לברך אלא פעם אחת בחייו בלבד, וחכמים תקנו לברך בכל יום משום שאז נעשה האדם "ברי' חדשה".

אבל באמת אי אפשר לומר כן, דא"כ ה' דין ספק ברכת התורה להקל כמו בכל ספיקא דרבנן, והרי מצינו⁴¹ שלדעת הראשונים הסוברים שחיוב ברכת התורה הוא מדאורייתא, מי שנסתפק אם בירך ברכת התורה חוזר ומברך מספק. ומוכח שגם חיוב הברכה בכל יום (ולא רק עצם ענין הברכה) הוא מדאורייתא.

וצריך לומר לשיטתם⁴², שעצם הענין דחיוב ברכת התורה הוא מדאורייתא, אלא שנמסר לחכמים לקבוע פרטי הדברים, הנוסח והזמן כו'. ולאחר שקבעו חכמים שחיוב הברכה הוא בכל יום — נעשה חיוב

כפשוטו, וכשמפסיק מלימודו הוי הפסק בקיום המצוה, משא"כ לדעת ר' יוסי (שם) — אין שייך הפסק בלימוד התורה כאשר לומד שחרית וערבית (כנ"ל בשיחת י"ט כסלו בארוכה).

41) פר"ח אור"ח רסמ"ז. שאג"א סכ"ד. ועוד.

42) ראה גם לקו"ש שם ע' 150 הערה 15.

37) יל"ש תהלים רמז תשב. שו"ע אדה"ז אור"ח רס"ד ורס"ו ורס"ז. וראה שם סמ"ו ס"ו. 38) ראה אנציקלופדי תלמודית ערך ברכת התורה בתחלתו (ח"ד ע' תרטז). וש"נ. וראה גם לקו"ש ח"ד ע' 148 בהערות.

39) ראה ברכות כא, א. שם מח, ב.

40) לדעת רבנן (מנחות צט, ב. וש"נ) —

דס"ל שהחיוב דלימוד התורה הוא "תמיד"

דאורייתא לברך בכל יום, וספיקו להחמיר. אך זהו דוקא לאחרי שקבעו חכמים שיש לברך בכל יום, מצד הענין ד"ברי' חדשה".

דוגמא לזה — באיסור מלאכת חול המועד (לדעת הראשונים⁴³ שהוא מדאורייתא), ש"לא מסרן הכתוב אלא לחכמים", "מאחר שאמר לך הכתוב שהן עצורין ממלאכה ולא בכולן, ולא פירש אי זו המותרת ואי זו אסורה, דע וראה שלא מסרן אלא לחכמים היודעים להבין על איזהו להטיל ההיתר ועל אי זו להטיל האיסור"⁴⁴, ולאחר שקבעו חכמים שמלאכה פלונית אסורה — נעשית אסורה מדאורייתא.

וכן מצינו בענין "ובחוקותיהם לא תלכו"⁴⁵ — "שהתורה לא פירשה דבר אלא סתמה וכתבה ובחוקותיהם לא תלכו, ומסרה הדבר לחכמים"⁴⁶.

יא. והנה, ע"פ הביאור האמור בענין ברכת התורה שבכל יום (בשייכות לסיום הש"ס, "כל השונה הלכות בכל יום כו"⁴⁷), שזהו מצד הענין ד"ברי' חדשה" — יובן גם בנוגע לברכות קריאת שמע (השייכות להתחלת הש"ס, "מאימתי קורין את שמע כו"), שגם הם באים מצד הענין ד"ברי' חדשה":

החיוב דקריאת שמע הוא — פעמיים בכל יום, בבוקר ובערב.

והנה, בין ק"ש של שחרית לק"ש של ערבית, יש הפסק — שהרי סיום הזמן דק"ש של שחרית הוא זמן רב קודם התחלת החיוב דק"ש של ערבית. אמנם, בין ק"ש של ערבית לק"ש של שחרית, אין הפסק כלל — שהרי זמן ק"ש של ערבית הוא "עד שיעלה עמוד השחר" (לדעת רבן גמליאל⁴⁸, ומדאורייתא כן הוא גם לדעת חכמים⁴⁹), שהוא גם התחלת זמן ק"ש של שחרית⁵⁰.

וא"כ, כיון שאין הפסק כלל בין זמן ק"ש של ערבית לזמן ק"ש של שחרית — מדוע תקנו לברך ברכות ק"ש גם בק"ש של שחרית, הרי כבר נפטר בברכות ק"ש של ערבית?

ואין לתרץ ע"פ המבואר ברשב"א⁵¹ (והובא בתניא⁵²) ש"ברכות אלו

43 ראה אנציקלופדי' תלמודית ערך	49 שם ד, ריש ע"ב.
44 חוה"מ ס"ב (ח"ג ע' קו ואילך). וש"נ.	50 שם ח, סע"ב ובפרש"י (ד"ה דקיימי).
45 חגיגה יח, א ובפרש"י.	51 תשובות הרשב"א ח"א סמ"ז וסש"ט.
46 אחרי יח, ג.	52 שו"ת הרשב"א המיוחסות לרמב"ן סקצ"ב וסר"ב. — הובא בב"י או"ח סוסמ"ו.
47 ב"י יו"ד סקע"ח (ד"ה וא"ת).	53 פמ"ט (סט, ריש ע"ב). וראה שם
48 ראה שיחת י"ט כסלו הנ"ל ס"ח (לעיל ע' 260).	פי"ב (טז, ב).
49 משנה ריש ברכות.	

אינן ברכות של ק"ש . . אלא ברכות הן שנתקנו קודם קריאה" כמו שאר הברכות, ועד ש"לכאורה אין להם שייכות כלל עם קריאת שמע"⁵³ — כי באמת סו"ס הברכות שייכות לק"ש, וכמבואר בתניא⁵⁴ שם ש"ברכותי' שלפני' ולאחרי' . . הן הכנה לקיום הק"ש",

— ולכן, "ספק קרא ק"ש ספק לא קרא, חוזר וקורא ומברך לפני' ולאחרי'", אף ש"ידע שקרא ונסתפק לו אם בירך לפני' ולאחרי' או לא בירך, אינו חוזר ומברך"⁵⁵ (כדין ספיקא דרבנן לקולא), דהואיל ומחוייב לחזור ולקרוא ק"ש (שהיא מן התורה ולכן ספיקה להחמיר) חייב גם בברכותי', "לפי שכך היתה התקנה, שכל זמן שקורין ק"ש של תורה אפי' מפני הספק בלבד קורין אותה בברכותי'"⁵⁶, ומוכח שחיוב ברכות ק"ש הוא מצד ק"ש —

וא"כ הדרא קושיא לדוכתה: מאחר שאין הפסק בין זמן ק"ש של ערבית לזמן ק"ש של שחרית, אמאי לא אמרינן דנפטר ויצא ידי חובתו בברכות ק"ש של ערבית?

[וכן⁵⁷ אין מקום לומר שהטעם לזה הוא משום שק"ש של ערבית וק"ש של שחרית שתי מצוות הן, כמ"ש⁵⁸ "ובשכבך ובקומך", דהיינו שהם ב' חיובים: חיוב ק"ש של ערבית מצד זמן שכיבה ("ובשכבך"), וחיוב ק"ש של שחרית מצד זמן קימה ("ובקומך"), ולכן, הברכה דק"ש של ערבית אינה פוטרת ק"ש של שחרית, אף שאין הפסק ביניהם,

— דלא כבמצות ת"ת, שאף שיש בה זמנים, "פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית"⁵⁹, אינה אלא חיוב אחד, ולכן הברכה ד"פרק אחד שחרית" פוטרת גם "פרק אחד ערבית" —

כי, לאמיתו של דבר, גם החיוב דק"ש הוא חיוב אחד, שהרי מהתיבות "ובשכבך ובקומך" לומדים רק את זמני החיוב (שנחלק לבי' הזמנים דשכיבה וקימה), אבל עצם החיוב דק"ש (בבי' הזמנים) נלמד מהתיבות "ודברת במ"ש⁵⁸, שמהם לומדים גם החיוב דת"ת].

ובהכרח לומר, שהחיוב דברכות ק"ש של שחרית הוא מצד זה

53) תניא פמ"ט שם. (57) הקטע שבחצ"ר — אין זוכרים

בבירור. וראה גם לקו"ש חי"ד ע' 21. וש"נ

(המו"ל).

58) ואתחנן ו, ז.

59) מנחות צט, ב.

54) בפי"ב.

55) רמב"ם הל' ק"ש פ"ב הי"ג. טוש"ע

56) ואדה"ז ארו"ח ר"ס סז.

57) שו"ע אדה"ז שם.

58) שמהם לומדים גם החיוב דת"ת].

שבכל יום נעשה האדם "ברי' חדשה", וממילא גם הק"ש דשחרית היא חדשה, וחייבת בברכות חדשות.

יב. וביאור הענין בעבודה:

כיון שבכל יום נעשה האדם ברי' חדשה, אין העבודה דאתמול מספקת ליום זה, אלא צ"ל עבודה חדשה — העבודה דק"ש מחדש, וגם העבודה דברכות ק"ש (שהם "הכנה לקיום הק"ש") מחדש.

ועד"ז בנוגע לברכת התורה, שענינה ההרגש שהתורה באה מ"נותן התורה", כידוע⁶⁰ בענין "לא ברכו בתורה תחלה"⁶¹, שהכוונה בזה היא — שאף שלמדו תורה, לא הרגישו את היוקר שבזה, שהו"ע ההרגש ד"בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו"⁶² — שגם ענין זה צ"ל מחדש בכל יום ויום (כנ"ל ס"י).

ודוקא לאחרי העבודה דברכת התורה, ק"ש ותפלה מחדש — ביכלתו לצאת לעניני העולם כדי לבררם ולעשותם כלים לאלקות.

וזהו התוכן דמארז"ל בסיום הש"ס "כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא, שנאמר⁶³ הליכות עולם לו כו'":

"עולם הבא" — אין הכוונה לעולם הבא שלאחר מאה ועשרים שנה, אלא ע"ד הענין ד"עולמך תראה בחייך"⁶⁴, והיינו, שע"י הענין ד"כל השונה הלכות בכל יום" (שהו"ע ברכת התורה, כנ"ל) יקויים בו הענין ד"הליכות עולם לו", שיהפוך את העולם הגשמי לדירה לו ית'.

יג. דוגמא להענין ד"ברי' חדשה" — מצינו גם בנוגע לחנוכה.

ובהקדמה:

יש נוהגין⁶⁵ לקחת בכל יום פתילות חדשות להדלקת נרות חנוכה, כשם שבנרות המקדש היו בכל יום פתילות חדשות⁶⁶. אבל כ"ק מו"ח אדמו"ר לא נהג כן, אלא הי' משתמש בפתילה הישנה.

ויש לומר בטעם הדבר:

כאשר משנים מחול לקודש — יש צורך בפתילה חדשה, כיון שדבר שהשתמשו בו לחול אינו ראוי לקודש⁶⁷. אבל מקודש לקודש — אין הכרח

65 ראה הנסמן בספר המנהגים — מנהגי חב"ד ע' 71 הערה 19.
66 רמב"ם הלי' תמידין ומוספין פ"ג הי"ב.
67 ראה תוספתא מגילה ספ"ב. רמב"ם הלי' ביהב"ח ספ"א. רמ"א או"ח רסקמ"ז; שו"ע שם סקנ"ג סכ"א, ובנ"כ שם.

60 ראה לקו"ש חט"ו ע' 3. וש"נ.
61 נדרים פ"א, א. ב"מ פ"ה, ריש ע"ב.
62 נוסח ברכות התורה.
63 חב"ק ג, ו.
64 ברכות יז, סע"א.

בפתילה חדשה, ואדרבה, יש מעלה בפתילות הישנות דוקא, שלהיותם כבר תשמישי קדושה, ראויים הם יותר לקיים בהם מצוה נוספת⁶⁸.

ועד"ז בעניננו:

בנרות המקדש הדליקו בכל יום בפתילה חדשה, כיון שבכל יום נעשית המשכה נעלית יותר, שלגבי' נחשבת ההמשכה דאתמול כחזק, ובשינוי מחול לקודש יש צורך בפתילה חדשה.

משא"כ בנרות חנוכה — כיון שנרות אלו קשורים עם זמן הגלות, שאז ההמשכות מלמעלה הן בהעלם בלאו-הכי, נמצא שאין כאן שינוי מחול לקודש, ולכן אין הכרח בפתילה חדשה, ואדרבה (כנ"ל).

אלא, שכל זה הוא בנוגע להגילוי בגשמיות, אבל ההמשכה בכל יום ברוחניות — היא גם בנרות חנוכה, ולכן ברוחניות צ"ל הענין ד"ברי' חדשה" בכל יום גם בנוגע לנרות חנוכה.

יד. ההוראה מהאמור:

נוסף על האמור לעיל (סי"ב), שכל אחד צריך לדעת שהציאה לעניני העולם בכל יום היא לאחרי ק"ש וברכת התורה דוקא — ישנה הוראה מיוחדת לאלו שעד עתה היו סמוכים על שולחן אביהם (ובכלל זה — תלמידי הישיבות), ועתה יוצאים לפעול בעניני העולם, לשלל לראש צריכה להיות ההתחלה בדבר שבקדושה⁶⁹.

*

טו. היום⁷⁰ הוא שבת מברכים טבת.

יתן השי"ת, שהימים האלו יהפכו "לששון ולשמחה"⁷¹,

שתמורת "מצור" יהי' "פרזות תשב ירושלים"⁷², ותמורת "באש

הצתה"⁷³ יהי' "ואני אהי' לה חומת אש סביב"⁷⁴,

וכל זה יומשך למטה מעשרה טפחים, בעגלא דידן במהרה בימינו.

559. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני

מ"מ ע"י המו"ל.

(71) זכרי' ת, יט.

(72) שם ב, ח.

(73) נוסח תפלת "נחם" דת"ב.

(74) שם, ט.

(68) ראה ברכות לט, סע"ב.

(69) חסר כל הענין. — בתוך הענין אמר

כ"ק אדמו"ר שליט"א: בהמה אינה רואה

לעולם את השמים, להיותה שקועה רק

בגשמיות (ראה גם תו"מ ח"ב ע' 42. וש"נ).

(70) סעיף זה הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר

שליט"א (באידיש), ונדפס בלקר"ש חט"ו ע'